

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. IV. In quonam consistat malitia formalis peccati actualis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

in Testem Falsi produci, etiamsi id quod asseritur, sit levissimum. Item, semper debet esse gravior inhonestum, vendere rem spirituales pro re temporalis, quia quantumvis res spiritualis in suo genere sit exigua, comparata tamen cum re temporalis est sine proportionem maxima: ergo omnis Simonia erat gravior prohibenda, quia continet gravem contemptum rei spiritualis, qui contemptus redundat in Deum.

Quoad peccatum Luxurie redditur ratio ex secundo capite conclusionis. Si enim vel minima voluptas venerea esset tantum venialiter prohibita, tunc ex vehementia propensionis, & exigua aversione à peccato veniali, sequeretur ingens corruptio, in gravissimum præjudicium generis humani, quæ est ratio Card. de Lugo, & Thomæ Sanchez, & à me alibi indicata.

Quoad secundam Regulam, cognoscendi, quarum sunt ex genere suo venialia, ea ex alibi dictis erui potest Itaque

415. DICO 2. Illa sunt ex genere suo venialiter tantum inhonestæ, quorum venialis prohibitio sufficit ad impediendam illam Præponderantiam malorum, quæ sequerentur, si ejusmodi ne quidem venialiter essent prohibita. Declaratur in mendacio. Mendacium debebat pro omni casu esse aliquo modo inhonestum; quia si vel in vno casu liceret mentiri, intuitu alicujus boni, quod æstimatur majus, quam sit deceptio intellectualis alterius, inde per consequentiam tanta fingeretur licentia mentiendi, ut tandem omnis humana fides nutaret, labefacteretur utilitas contractuum &c. Vtcrius, turpitudine venialis mendacii & mendacitatis est talis macula, quæ ex nature instinctu hominibus admodum displicet, commodum verò quod ex mendacio plerumque speratur, non est tantum (secundo damno alterius) nec tam vehementer ex genere suo allicit, ut amore illius homines plerumque vellent se mendacio commaculare, sed ab hac macula per se loquendo, & ut plurimum sufficienter absterrentur, dum advertunt, plus damni quam emolumentum se consequi ex mendacio: ergo omnibus comparatis inter se expediebat quidem mendacium esse prohibitum, sed non nisi venialiter: hæc enim prohibitio sufficit ad impediendum illud malum quod eveniret humano generi, si mendacium nullo modo esset prohibitum.

CONTROVERSIA IV.

In quonam consistat Malitia formalis Peccati Actualis.

414. Quid est, an consistat in aliquo positivo, nimirum in ipso actu vitali libero, an in aliqua privatione subsequente, vel antecedente. Et quidem si dari posset pura ommissio libera, de ea esset extra controversiam, eam consistere in privatione actus debiti ommissi, sed quia

nos eam non admittimus, quæstio erit univversalis. In qua tot sunt sententiæ diversæ, quot viæ & modi loquendi excogitabiles. Tres sunt principales.

§. I.

Referuntur variæ Sententiæ.

PRIMA Sententia est, Malitiam formalem consistere in mera privatione actus debiti. Hujus Authores sunt; in triplici classe. Ad primam classem spectant, qui docent, malitiam formalem consistere in privatione consequente pro posteriori naturæ, ad ipsum actum positivum. Et hæc est valde communis.

415. Ad secundam Classem spectat vnus & vnicus P. Antonius Perez, qui dixit, quod nemini alteri forasle venit in mentem vel suspicari quidem. Dixit inquam, quod quando homo malè operatur, primum ejus liberum exercitium, sit quadam ommissio libera, ommissio inquam omnis actus positivi impossibilis cum actu positivo necessariò subsequente ex tali ommissione: v. g. quando homo peccat, volendo mentiri, illud quod est homini tunc formaliter & immediatè liberum, non est hic actus: volo mentiri: sed est pura ommissio omnis actus positivi, qui si existeret, esset impossibilis cum hoc actu: volo mentiri. hujusmodi esset actus charitatis valde perfectus, vel actus quo positivè dicerem: nolo mentiri: ex hac ergo ommissione dixit Perez resultare pro posteriore naturæ necessariò actum quo dico: Volo mentiri.

416. Ad tertiam classem spectat iterum vnus & vnicus (quem ego sic loquentem legerim) P. Martinus Esparza, qui docet, Malitiam formalem consistere quidem in formali privatione actus debiti, sed hanc privationem non vult distinguere vilo modo realiter ab ipso actu positivo. Docet enim hic author univversim, nullam dari privationem distinctam ab omni positivo (quod jam antè docuerat etiam Card. Pallavicinus) sed omnem privationem identificari cum aliquo positivo, impossibili cum alio positivo, cujus dicitur privatio. Hoc supposito docet P. Esparza, Malitiam formalem consistere in privatione identificata cum actu, quo dico: Volo mentiri. Ratio illius est, quia quando duo positiva sunt inter se impossibilia, tunc illud eorum dicitur esse privatio simpliciter, cui bonitas alterius positivi oppositi præponderat: atqui omnis actus bonus impossibilis cum actu malo præponderat actui malo (in quo probando prolixus est) ergo actus malus rectè dicitur privatio respectu actus boni. Caterum si in hac sententia separemus id quod purè philosophicum est, ab eo quod in præsentem investigant Theologi, potiùs ad sequentem Sententiam spectabit. Authores enim sequentis, hoc est secundæ Sententiæ, hoc vnice intendunt asserere, quod Malitia formalis consistat in actu positivo, quo dico: Volo mentiri. Vtrum autem hic actus vocandus

E e

candus

canus sit privatio actus boni impossibilis, vel potius, an ad illum sequatur aliqua privatio distincta, nihil isti AA. curant, sed permittunt adversarijs, & docent, quod etiam admissa tali subsequente privatione, adhuc non in illa, sed in positivo consistat Malitia formalis, & sub hac hypothefi disputant hanc quaestionem omnes alij Theologi.

417. Secunda igitur principalis Sententia docet, Malitiam formalem peccati, esse ipsam entitatem positivam actus, eamque esse completam antecederet ad omnem privationem subsequentem. Ita Cajetanus, Medina, Angles, Zumel, apud Salas. Vasquez, Perezus, Certam. 8. p. 1. Caspar Casalvus, Aragonius, Curiel, Conink, Lefsius de *Perfeci. divin. lib. 13. c. 26.* & est teste Lugone communis apud DD. Salmanticenses, quos sequitur Oviedo, Comptonus.

Tertia Sententia est Card. de Lugo, qui docet, quod actus ipse, antecederet ad privationem, habeat aliquam Malitiam, quam (inquit) possumus vocare implicitam seu radicalem, compleatur vero in ratione malitiae formalis & explicite, per privationem subsequentem rectitudinis debita.

418. Pro declaratione autem suae Sententiae supponit Lugo ex Metaphysica, & S. Thoma q. 18. a. 1. Bonum transcendente nihil aliud esse, quam integritatem seu complementum alicujus rei: ideo enim omne Ens est Bonum transcendentaliter, quia ad id quod quodlibet Ens est, nihil illi deest. Nam licet Materiae prima ut sit in Ente completo, desit aliquid, ut tamen sit Materia, nihil illi deest, & ideo est bona Materia. Hinc fit, nullum posse dari Ens positivum ita malum, ut non sit bonum. Nam licet plura ei desint, id tamen quod habet, non deest illi, sed in ea entitate integrum est, & completum, & per consequens bonum. Contingit autem aliquid esse bonum, & tamen simul esse malum, quatenus deficit illi aliquid: sic Materia prima dicitur bona materia, & tamen est substantia imperfecta, quia non habet perfectionem & actualitatem formae substantialis. Item puer est bonus puer, sed imperfectus homo &c. Quodlibet ergo Ens consideratum in seipso est bonum, comparatum vero cum alijs melioribus, dicitur imperfectum & malum, quatenus caret perfectionibus, quae in illis reperiuntur: sic dicimus ranam esse bonam ranam, sed imperfectum animal: item animam Bruti esse imperfectam animam, quia non habet perfectiones, quas habet anima rationalis &c. Hoc supposito,

419. Declarat Lugo suam Sententiam. In actu malo utraque malitia reperitur, formalis & radicalis: Actus enim odij Dei v. g. sicut est Ens, est etiam bonus bonitate transcendentali, quatenus habet, quid quid requiritur ad actum odij Dei, sed tamen est imperfectus, quatenus est affectus imperfectus, quia caret perfectione quam habent alij affectus: hac autem carentia in actu

secundo denominat illum *imperfectum formaliter*, scilicet non habentem illam perfectionem: radicaliter vero imperfectus denominatur a carentia entitatis positiva, quae est radix necessario inficiens talem carentiam perfectionis, quae imperfectio positiva non potest explicari nisi in ordine ad imperfectionem negativam, seu ad negationem, quae ex illa Entitate positiva oritur.

Ex his constat, in hac Sententia malitiam formalem non consistere in privatione reali actus boni debiti subiecto, sed in negatione identitatis actus mali cum actu habente perfectionem debitam: sicut enim, inquit, Entitas positiva est vna radicaliter per seipsam, & per negationem identitatis cum alio est vna formaliter, ut actus odij secundum suum positivum esse, est malus radicaliter, quatenus vero habet negationem identitatis cum actu amoris Dei, habet etiam malum formaliter.

Hac Sententia alijs deinde non placuit, merito, quia quaestionem Theologicam trahit in considerationem quandam Logicam vel Metaphysicam. reipsa enim fateri debet hac Sententia, totam culpam in eo consistere, quod homo non posuerit actum oppositum; quod enim homo non identificaverit actum odij cum actu amoris, caret omni culpa, cum sit aliquid impossibile: ergo non consistit culpa in positione negationis identitatis actus odij cum actu amoris, sed in reclusionem actus amoris: ergo jam in vnam ex praecedentibus Sententijs relabendum est.

§. II.

Rejicitur sententia P. Antonij Perez.

420. **V**t hujus sententiae impugnatio melius percipiatur, praemonendum est, quibus fundamentis inductus sit hic author, ad tam paradoxam sententiam tradendam. Existimabat nimium, non posse aliter defendi, cur Deus non sit causa peccati, neque etiam posse satisfieri testimonij Patrum, asserentium, peccatum esse *Abhil*, nisi dicendo, Malitiam consistere in privatione seu omissione formaliter libera.

421. Supponit autem primo, *Ens & bonum*, mutuo converti; quod quidem extra controversiam esset, si Perez loqueretur de Bonitate transcendentali, tanquam proprietate metaphysica entis: Verum ille aliter definit, aitque: Bonum esse illud omne & solum, quod est amabile prudenter, & etiam ab ipso Deo. Deus enim est prima regula boni; voluntas autem creata movetur aliquando etiam ad amandum malum ex errore: igitur, tamen malitia peccati habet alia praedicata, per quae distinguitur a chymera, per haec tamen non evadit ens positivum, sed est mera negatio sui oppositi, quia non est amabile a Deo, adeoque nec simpliciter bona.

422. Supponit 2. Duo tantum genera esse privationum, quae sint contradistinctae ab omni positivo, nempe puram omissionem libe-

rum, hoc est, non habentem annexum vllum actum positivum, & malitiam peccati commissio- nis, quæ habet necessariò annexum actum positi- vum, vt mox dicetur. Rationem huius dat, quia neutra ex his negationibus est volibilis à Deo, ergo nec bona: ergo nec identificata cum ente. Quia verò omnes aliæ negationes sunt volibiles à Deo, ideo identificantur cum aliquo positivo. Hinc (vt hoc obiter dicam, & vel hinc appareat huius sententiæ probabilitas vel im- probabilitas) intulit hic author, negationem o- mnium formarum, quas defectò non habet Ma- teria prima, esse modum quandam positivum; quia nimirum ista negatio est volita à Deo. Ex quo vterius colligo, hunc authorem tacite sup- posuisse, quòd plures formæ substantiales possent divinitus esse in eadem materia.

Supponit 3. Eidem formæ positivæ posse opponi plures privationes, saltē disjunctivē. Actus amoris Dei v.g. potest excludi vel per vnam omissionem, quæ sit carentia tam amoris Dei, quàm cuiuslibet actūs positivi oppositi, vel per aliam omissionem, quæ sit omisio amoris perfecti, ita vt non excludat omnem amorem, sed admittat amorem imperfectiorem (prouit admit- tit peccatum veniale) vel per aliam quæ exclu- dat omnem amorem Dei, non tamen excludat hunc actum positivum: *Nec volo amare, nec odisse.* vel denique per aliam, quæ excludat & puram omissionem omnis actūs, & insuper omnem a- ctum positivum, oppositum amoris, præter solum odium Dei. Et hæc est tandem illa omisio, quæ trahit post se necessariò odium Dei (in sen- tentia Petrij) quia hoc solum non excludit.

43. Quod si huic authori objicias, hinc sequi, quòd nec ipse actus odij Dei esset entitas positiva, quia non est amabilis à Deo; negat ille rōnem sequelam, atque, eum esse verè bonum & amabilem à Deo, quia ponitur pro posteriori naturæ ad illam privationem, in qua residet tota malitia: quæ privatione positā non minùs placet Deo efficaciter, vt sequatur actus odij, quàm illi placet, vt ad voluntatem homicidij sequatur actus exterius homicidij, ac proinde Deus est verè & per se causa actūs odij. Omnia consequenter, sed non aq̃ue verè.

44. DICO, Malitiam formalem pecca- ti non consistere in negatione huiusmodi præce- dente ad ipsū actum positivum, quo v.g. di- co, *volo mentiri.* Probatur 1. Omne exerci- tium formaliter liberum, debet esse tendentia vi- talis, adeoque aliquid positivum, vt præcedente libro probatum est, contra admittentes puram omissionem liberam: sed talis negatio non est ten- dentia vitalis: ergo nec formaliter libera, atqui malitia formalis debet esse exercitium formaliter liberum, vt adversarius ipse supponit: ergo &c.

45. Probatur 2. Ab experientia manife- sta. Eodem prorsus modo, & non aliter, expe- riatur libertatem actūs, quo dico: *volo audire sa- cram:* atque experior libertatem actūs, quo dico:

Volo mentiri. neque in vno magis experior me in- cipere exercitium libertatis per omissionem actūs oppositi quàm in altero. atqui libertas formalis prioris actūs consistit in ipso actū positivo, etiam iuxta adversarium: est enim illud liberum exer- citium prudenter amabile, etiam à Deo: ergo etiam posterioris actūs libertas formalis, debet consistere in ipso actū positivo.

426. Confirmatur 1. Non est major ra- tio, cur exercitium liberum possit incipere à pura omissione actuum impossibilium in casu quò volo peccare, & non pariter incipere possit in casu quo volo laudabiliter agere: atqui in hoc casu non admittitur talis omisio possibilis ab adversario (quia esset prudenter amabilis, nulla autem pura negatio est prudenter amabilis) ergo nec est possi- bilis pura omisio formaliter libera, quando vo- lo peccare.

427. Confirmatur 2. Dum peccamus, experimur nos malè agere, & quidem liberè, vt etiam adversarius concedit: atqui pura negatio non cadit sub cognitionem experimentalem, quia nec immediatè, nec mediantibus speciebus proprijs concurrere potest & influere in actum vi- talem: ergo exercitium liberum nunquam potest esse pura negatio.

Ad Argumentum adversarij pro nunc re- spondetur, negando illam acceptionem generi- cam Entis, pro eo, quòd est prudenter amabile: nam licet omne honestè amabile sit ens, non ta- men econtra. Bonum enim convertibile cum ente dividitur in triplex bonum, Honestum, Vi- le, Delectabile. S. Thomas, cum in 1. p. q. 5. a. vlt: secundo loco sibi objecisset, hanc divisionem non esse bonam, quia non fit per membra oppo- sita, quia honesta sunt etiam delectabilia, respon- det, illa propriè dici delectabilia, quæ nullam habent aliam rationem appetibilitatis, nisi dele- ctationem, cum aliquando sint & noxia & inho- nesta. Ecce! quàm disertè S. D. admittat Ens bonum non amabile prudenter! Cætera inferiùs expedientur.

§. III.

Statuitur nostra Sententia de Malitia for- mali.

428. DICO 2. Malitia formalis consistit ad- æquatè in solo actū libero, & ne quidem completur per privationem subsequenter actūs oppositi debiti, transmittendo pro nunc, dari huiusmodi privationem. Probatur 1. Autho- ritate S. Augustini, qui de duab. animabus con- tra Manichæos c. 11. approbat denuo definitio- nem peccati à se traditam tract. de Gen. ad lit. c. 1. vbi dixerat; Peccatum non esse nisi superbum liberæ voluntatis assensum, cum inclinamur ad ea quæ Justitia vetat, vnde liberum est abstinere: atque definitionem illam esse veram, & ad in- telligendum facillimam. Item de Perfect. Just. contra Cælest. Ratiocin. 4. fatetur, peccatum di- ci & esse actum qui vitari potuit.

E c 2

429. Pro-

429. Probatur 2. Autoritate S. Thomæ, qui *quest. 19. art. 1. & alibi sæpius* : ait, Bonum & Malum esse differentias per se actūs voluntatis : atqui differentia debet identificari cum genere quod ab illa contrahitur : ergo differentia malitiæ non minus quam bonitatis debet identificari cum actu Voluntatis. Et huic doctrinæ præluxit Aristoteles, *In post prædic. c. de oppositis*, dicens, Malum & Bonum morale opponi contrariè, quod tamen verum non esset, sed opponerentur contradictoriè seu privativè, si malitia formalis consisteret in privatione rectitudinis debita. Deinde S. Doctor 3. c. *gentes c. 9. & 1. p. q. 48. a. 1.* sapius dicit, Malum in moralibus esse aliquid bonum in se, Malum autem homini.

430. Probatur 3. Ratione, pro cuius intelligentia adverto 1. quod sicut actus malus est exclusivus actūs boni, ita actus bonus sit exclusivus actūs mali, & per consequens sicut actus malus potest dici esse ad minimum radicalis privatio actūs boni, ita e converso actus bonus possit dici radicalis privatio actūs mali. Adverto 2. Quod nemo unquam dubitaverit, formam adæquatè denominantem hominem Bonum in tali specie, v. g. Continentiæ, Justitiæ &c. quod inquam forma adæquata sit ipse actus positivus, & non compleatur per superadditam privationem actūs mali oppositi & exclusi, etiam si detur huiusmodi superaddita privatio. Vnde sic arguuntur. Actus malus consideratus secundum suam positivam entitatem, secundum quam est Radix privationis superaddita, jam habet aliquam Malitiam; atqui hæc malitia jam est forma adæquata denominans hominem vituperabilem : ergo est forma adæquata malitiæ moralis. Minorem probo. Actus bonus est forma adæquata denominans laudabilem : ergo actus malus est forma adæquata denominans vituperabilem. Probo consequentiam. Si actus malus compleatur formaliter in ratione mali per privationem actūs boni, pariter dici posset, quod actus in ratione Boni formaliter completeretur per negationem actūs mali : atqui consequens etiam adversarij reputant absurdum : Ergo &c.

431. Confirmatur. Nemo dicit, quod Album formaliter in ratione Albi compleatur per privationem nigredinis, quia non est major ratio huius quam oppositi : vnde si simul starent Nigredo & Albedo in gradu naturaliter impossibili, diceremus, illud subiectum esse simul formaliter album & formaliter nigrum ; ita planè si per impossibile simul starent actus honestus & inhonestus oppositus, esset homo simul moraliter & formaliter laudabilis & vituperabilis. Vnde, insistendo huic exemplo, sicut tò non esse nigrum habetur quidem formaliter à negatione nigredinis, hæc tamen negatio non est complementum effectūs formalis Albi : ita tò non esse laudabilem in ratione amantis Deum, formaliter quidem habetur per negationem amoris, hæc tamen

negatio non est complementum effectūs formalis : esse vituperabilem in ratione odio habentis Deum.

Aliud exemplum est in Errore & Scientia de eodem objecto. Nemo enim dixerit, quid error formaliter compleatur per negationem Scientiæ, multò minus, quod adæquatè consilietur in hac negatione ; hæc enim negatio non constituit errantem sed ignorantem. subsumo : atqui licet se habet error ad Scientiam, sic se habet actus malus ad actum bonum oppositum, negatio enim actūs boni non constituit formaliter malum, sed non bonum. Ergo &c.

432. Probatur Conclusio ulterius ratione. Malitia formalis non est aliud quam contrarietas ad legem obligantem : atqui hæc contrarietas formaliter consistit in actu positivo ; nam quando peccatur per actum positivum, semper lex immediatè præcedens obligat ad talem actum non ponendum, & per consequens ad ponendum oppositum ; & tota obligatio formaliter temporè cadit supra liberam determinationem conformem legi : ergo libera omisso talis actus est formaliter contrarietas ad legem : atqui privatio actūs debiti, si distinguatur ab actu positivo, non est formaliter determinatio libera, ut etiam adversarij supponunt : ergo omisso libera prout est formaliter contrarietas ad legem, consistit in actu positivo.

§. IV.

Solvuntur Objectiones.

433. Obijciunt adversarij præcipuè Sanctos Patres, qui videntur rationem formalem peccati constituisse in privatione. S. Dionysius de divinis nominibus c. 4. ait, Malum morale est declinationem veri appetitus, & privationem affectionis bonæ. Item, Malum non esse ex illis quæ existunt, neque etiam inesse illis quæ existunt, sed esse boni proprii privationem. S. Augustinus lib. 2. de Moribus Manichæorum c. 3. Quidquid nocet, inquit, bono aliquo privat eam rem, cui nocet, nam si nullum bonum admittit, nihil prorsus nocet. Omnis aliorum responsionibus nimis operosis, responderi potest in genere, Sanctos Patres in suis loquendi modis abstraxisse à subtilitatibus scholasticis, quæ tunc temporis non agitabantur, qualis est distinctio inter privationem radicalem & formalem : quando ergo dixerunt, Peccatum consistere in privatione, acceperunt privationem prout abstrahitur à radicali & formali, eorumque locutiones sufficienter verificantur in privatione radicali, quæ est ipse actus peccaminosus. Peccatum etiam merito dicitur esse Nihil, in æstimatione scilicet morali, quatenus nihil affert conducens ad ultimum finem, ut observat etiam Comptonus, laudans huius interpretationis auctorem Jacobum Lobbetium, & ego laudo S. Bernardum *Sermone de diversis affectionibus animæ*, dicentem : *Filius prodigus (cum voluntariè peccat) jam profectus in regnum*

in regionem verè longinquam, quia ab eo, qui summè & singulariter est, nihil longius eo, qui nullo modo est: nihilque remotum magis ab eo, à quo, & per quem, & in quo sunt omnia, quàm peccatum, quod nihil est inter omnia. Ecce! ob recessum ab ultimo fine vocat peccatum Nihil, sicut priùs ipsum peccatorem dixerat esse Nihil.

434. Quoad textum S. Dionysij respondetur, solemne fuisse tunc temporis, vt solà substantia diceretur simpliciter existere, & proprietates dicerentur inesse: quapropter S. Dionysius, prout interpretatur S. Thomas 1. p. q. 48. a. 3. ad 1. dixit, malum non esse existens substantiale, nec proprietatem, sed accidens, prout etiam loquitur S. Damascenus: l. 4. de fide: c. 27. vitium, inquit, non est substantia, nec proprietas substantie, sed accidens. Non autem sine causà sic locuti sunt, nempe contra Manichæos, qui ponebant substantias esse malas, nempe Dæmones, contra hos dicebant, malum non esse aliquid, hoc est; non esse substantiam.

435. Obijciunt 2. Actus ideo est malus, quia causat privationem Actus debiti: ergo privatio est magis mala. R. Negando antecedens: nam vt supra dictum est, actus habet suam malitiam moralem distinctam à malitia privationis, ita quidem, vt si per impossibile non sequeretur privatio actus oppositi, sed actus oppositus poneretur simul, adhuc redderet hominem reprehensibilem. Immo Odium Dei est peius quàm sit peius privatio amoris debiti, nam gravius peccatum est Odium Dei, quàm omisso amoris debiti.

436. Obijciunt 3. Ens vt Ens debet esse bonum, & quot sunt gradus Entitatis, tot sunt gradus Bonitatis: ergo repugnat aliquid quatenus est Ens, esse malum: repugnat enim aliquid quatenus bonum esse malum.

Confirmatur. Bonum, quatenus bonum est amabile: quatenus malum non est amabile: ergo quatenus bonum non est malum: ergo quatenus ens nihil est malum, sed solum quatenus non ens, seu quatenus caret aliquo gradu entitatis & bonitatis debita.

Pro responsione observo 1. Quod actus bonus v.g. amor Dei, duobus opponitur, sed diverso modo. Imprimis opponitur actui malo opposito, v.g. Odio Dei, vel actui quo dico; *non amare Deum, quanvis deberem nunc amare*, ac denique cuiusque actui mortaliter peccaminoso. His omnibus inquam opponitur amor Dei, sed non nisi mediatè seu causaliter, quatenus horum actuum privationem inducit (procedimus semper, vt jam monui, permittendo adversarijs dari huiusmodi privationes subsequentes & contradiñctas ab ipso actu) quæ privatio immediatè, & formaliter opponitur ipsi actui malo, sicut omnis privatio suæ formæ quæ privat. Similiter contrario actus malus opponitur actui bono mediatè & causaliter, quatenus causat privationem

actus boni, ad quem nunc teneor. Secundò, opponitur tam actus bonus, quàm actus malus, suæ propriæ privationi, sicut lux opponitur tenebris, adeoque immediatè, privativè seu contradiñctoriè: vnde sicut actus formaliter excluditur per privationem sui, ita privatio formaliter excluditur per ipsum actum, sicut tenebræ formaliter excluduntur per lucem.

437. Observo 2. Quod quando quis est indifferens ad operationem bonam & malam, quod inquam tunc debeatur homini, debito morali, non solum actus bonus qui excluditur per actum malum, (in sententiâ negante possibilem puram omissionem) sed etiam debeatur ipsa privatio actus mali, quæ nimirum causaretur per actum bonum si poneretur, nunc autem privativè excluditur per ipsum actum malum, vt jam dictum est. Vnde sequitur, quod licet huiusmodi privatio non sit aliquid bonum physicum, quia nihil est positivum, sit tamen aliquid bonum morale negativum; nam sicut per actum bonum homo formaliter constituitur bonus, ita per negationem actus mali homo formaliter constituitur non malus. Sic etiam in artificialibus negationes sunt sæpè maxima pars pulchritudinis, quia figuræ pulchritudo completur per negationem partium redundantium, seu extensarum. His observationibus

438. Respondeo ad Objectionem, Distinguendo antecedens & Consequens. Ens vt Ens debet esse bonum &c. ergo repugnat aliquid quatenus Ens esse malum, loquendo de bonitate metaphysica & transcendentali, concedo vtrumque: loquendo de Bonitate Morali negatur vtrumque. Ad Confirmationem Respondeo, nullum quidem malum esse amabile quàm malum præcisè est, sed bene quàm entitativè est bonum iucundum seu delectabile, quæ bonitas potest identificari cum malo morali. Nam ipse actus malus est quidem bonum iucundum, sed simul est malum morale, quia opponitur suæ privationi, quæ faceret formaliter: *Non malum*: ergo actus facit formaliter malum.

CONTROVERSIA V.

Vtrum, & quomodo Deus sit Causa Malitiæ Formalis.

439. VIdimus superius, aliquos ex adversarijs, nempe P. Antonium Perez, ideo pro Malitia formali constituere formalem Privationem, quia existimant alioquin concedendum fore, Deum esse causam peccati, cum Deus verè & immediatè influat in omnes entitates positivas, adeoque etiam in actum positivum, in quo nos constituimus Malitiam peccati. Huic ergo Objectioni hac controversiâ occurrendum est, quæ tamen, excepto Antonio Perez, omnibus est solvenda, quia fatentur etiam cæteri adversarij, ideo hominem esse causam peccati, quia est causa

Ecce 3

actus